

Ivar Arthur Säfstrand

– Kantor, Organist, Tidningsman, Kommunpolitiker, Riksdagsledamot.
För att nämna några titlar han kunde skriva på sitt visitkort.

Hörbys gamla Kyrka började bli för liten och man byggde till den gamla.
År 1896 stod den nya Kyrkan klar med en ny orgel och man utlyste en tjänst som
Klockarebefattning.
tre personer utsågs att provspela. Införd 1897-09-25 i Hörby-Posten

Prof för klockarebefattningen i Hörby
aflägges i morgon, söndag, af hr J. Er-
man. Söndagen den 3 oktober profvar
hr **Ivar Säfstrand** och påföljande söndag
fröken Hanna Pegelow.

Klockarevalet i Hörby skall, såsom vi förut nämnt, ega rum om söndag, efter messans slut.

Att döma af den rådande opinionen, lär striden komma att stå om herr **Ivar Säfstrand** och fröken Hanna Pegelow. Båda äro i hög grad kvalificerade för platsen, och partierna lära väl i det närmaste vara jemnstarka.

Hr **Säfstrand** är filosofie kandidat, hvilket ej så litet tynger i vågskålen, enär mången ju med rätta anser att man bör söka förvärfva så många kunskapsrika och intelligenta män som möjligt åt samhället. Derjemte är hr **Säfstrand** en synnerligen sympatisk personlighet och en utmärkt musiker — allt omständigheter, som tala till hans förmån.

Fröken Pegelow ger sin medtäflare ingalunda efter i musikalisk färdighet, och hennes sångröst är något non plus ultra, hvilket hon vid flera tillfällen ådagagt här inom samhället.

Det enda, som talar emot fröken Pegelow är den omständigheten att hon är kvinna. Ty det kan väl ändå ifrågasättas, huruvida en kvinna är lämplig såsom klockare särdeles inom denna församling, der pastorsexpeditionen så godt som uteslutande skötes af klockaren.

Till ledning för dem, som vilja deltaga i valet, vilja vi nämna att det om söndag är förmiddagsgudstjänst i Hörby.

Infört i 1897-10-19 Hörby-Posten

Lägg särskilt märke till texten: "Ty det kan -----skötes af klockaren.

Vid valet stod Säfstrand som den bäst lämpade.

Gerda Liljebladh är född i Fulltofta 1879 och är dotter till Kantor Hans Liljeblad och hans Hustru Pernilla. Hans är kantor i församlingen.

Direktör Ivar Säfstrand från Hörby har till invigningen af K. F. U. M:s nya hus i Göteborg komponerat en kantat i fem afdelningar, hvars utförande han sjelf kommer att anförä. De olika afdelningarne i kantaten utgöra: 1:o Blandad kör med soli af bariton och sopran; 2:o recitativ för sopran; 3:o trio för sopran, alt och bariton; 4:o manskör å capella; 5:o slutkör med soli samt ett arioso för tenor. Kantaten kommer att, med undantag af manskören, ackompanjeras af en orkester på omkring 30 man. Kören kommer att bestå af omkring 70 personer.

Dagen efter invigningen kommer kantaten att ännu en gång utföras på en konsert till förmån för K. F. U. M. Vid detta tillfälle sjunges äfven ett par sånger, hvilka direktör **Säfstrand** komponerat här i Hörby.

Vid invigningen komma, enligt ett meddelande af direktör S. till oss, tal att hållas af grosshandlare H. Ahrenberg, föreningens ordförande, professor Carl Norrby och möjligen äfven af prins Bernadotte. Inbjudning till deltagande i festen har utfärdats till stater och kärer i Göteborg, landshöfdingen och biskopen samt till dem, som genom gåfvor understödt föreningen.

Det nya huset har i uppförande kostat nära en half million kronor, oaktadt föreningen af stadsfullmäktige erhållit en tomt för 50,000 kr., hvilken med all sannolikhet är värd minst 150,000 kr.

Säfstrand har nu fått titeln "Direktör". Han är uppväxt och studerat i Göteborg och glömde inte sin hemstad.

1901-06-04 Hörby-Posten

Tidningen Hörby-Posten Centralskåne utlyste en ny Ansvarig utgivare 1902 och Säfstrand fick tjänsten. Nu började en ny era för Säfstrand.

Nämligen tidningsmannens. Säfstrand hade en frisinnad politisk uppfattning som låg i tidens anda. Ägarnas politiska uppfattning låg mer åt det konservativa hållet. Förhållandet mellan ägare och Säfstrand blev mer och mer ohållbart och 1910 avgick Säfstrand.

Men att inte delta i samhällsdebatten var Säfstrand, för honom främmande.

1911 startades tidningen Mellersta Skåne med Säfstrand som ansvarig utgivare.

Han var ansvarig utgivare i 50 år till 1961 och under denna tid skrev han själv alla ledare.

För att ges ut tre dagar i veckan gick man över 1927 till sexdagars utgivning.

Från att bara vara etablerad i Hörby utvidgade Mellersta Skåne med lokalkontor i Höör och Eslöv.

Tidningen höll en tydlig liberal inriktning.

1912–1914 var Säfstrand i Andra Kammaren, där han intog en försvarsvänlig linje.

1925 års försvarsbeslut som Socialdemokraterna genomdrev, som innebar nedrustning, motsatte sig Säfstrand. Han insåg faran av att ha ett svagt försvar.

Säfstrand insåg tidigt vad som hände i Tyskland med Hitler och Stalin i Sovjetunionen.

Hans ledare i Mellersta Skåne var skarpa och välformulerade med udden riktad åt Berlin och Moskva.

Särskilt hans utrikes analyser citerades ofta av det större tidningarna.

Det fanns tre tidningar som både före 1939 och under hela kriget var öppet antinazistiska:

Göteborgs Handels och Sjöfartstidning med **Torgny Segerstedt**, **Anton Selander** i Eskilstuna Kuriren och **Ivar Säfstrand** Mellersta Skåne.

Säfstrand motsatte sig regeringens inskränkningar i tryckfriheten.

År 1766 antog Sverige som första land i världen en lag som reglerade rätten till det fria ordet – tryckfrihetsförordningen.

Den var Säfstrands rättesnöre och här vilar vår demokrati.

Han sjöng ut så att regeringen ryckte ut

□ Han tog ton och spelade på orgeln i Hörby och Lyby kyrkor vid gudstjänster och andra tillfällen som den församlingarnas klockare han var, och sen kunde han med rasaka steg förflytta sig till chefredaktörsrummet i det lilla tidningshuset vid Ringsjövägen för att skriva ledare, som ibland vållade oro på regeringsnivå.

Laksm Segerstedt på Göteborgs Handels- och Sjö-

och han var fullt medveten om vilka konsekvenserna skulle bli för hans del, om tyskarna gick till anfall. Vilket många väntade skulle ske under andra världskrigets första tid.

Vid märkligt förtroliga samtal i en dörrs sörjningsmorgon, när han kom direkt från kyrkan, kunde han ropas att hjälpa för den unge medarbetaren, som satt allena på redaktionen sådana dagar.

— Bli värt land invaderat, så inte kommer de att få lugn på mig. Men jag måste skriva vad jag tänker och tycker, förklarade han stillsamt men också med stor bestämdhet.

Vilka utövar han hade planerat yppade han inte, men som lyssnare hade man en känsla av att han i första hand tänkte ta sin tillflykt till sitt älskade lilla torp Vassalus

50 år med Mellanskåne

färte-Tidning och Schander på Ekshälsnaskärvägen kunde kvar Säfstrand i Hörby utfylla till nazisterna under krigsåren. Även om hans tidning Mellerska Skåne inte tillhörde de stora med sina runt 6 000 prenumeranter, så uppskattades den av honom själv, inte minst därför att det präglades av personlig stil och en stor portion mod.

Han var en av de få publicister som under ockupationen vågade sjunga ut mot Hitler,

uppe i Pulltoftaskogens för att undvika utvecklingen.

I stor fara

För Säfstrand lade andelning att inte svara i tvivelsmål om vad som skulle hända honom vid en tysk ockupation.

I sina Minnen "Med tidning och politik i ett halvsekel", som kom 1957, då Säfstrand var 83 år, berättade han att "tidningen fick en mängd skällsbrev från sina

"Den politiska klockaren i Hörby", chefredaktören Ivar Säfstrand, som sjöng ut mot Hitler och nazisterna så att hans tidning blev beslagtagn.

motståndare och varningar från vänner att inte skriva på det sättet. Jag kunde riskera

att mista livet, om tyskarna kom hit. Men jag fick även uppmärksamhet från tyska

ett sammanträde med Sveriges västerpressförening där dess ordförande Harry

Hjörne till mig: — Jag vill underrätta dig om att regeringen håller ett

foto på dig. Men skriv bara."

Och det gjorde den orinde ledarskriftstenten och klockaren i Hörby. Ofta blev kvällen sen, innan han kom upp på redaktionen för att avsluta sin ledare eller läsa korrektur. För nattredaktionen var det en sällsam och sammanfatt upplevelse att höra honom ta ton för fullt hals i korridoren, vilket han enligt egen uttåg gjorde för att hålla rösten i trim.

Beslagtagn

I slutet av februari 1942 blev Mellerska Skåne, "Mellerstans", beslagtagn av regeringen för innehåll i en ledare, som inte skredde orden mot nazisterna. På sätt och vis blev det en stor dag för Säfstrand.

Tryckfrihetsombud i Hörby var landsfiskal Einar Hartlow, som efter order från Stockholm sände ut ett par fjärdingsmän för att på officinen konfiskera vad som fanns kvar att konfiskera av upplagan. De flesta av de sextusen exemplaren hade ju redan gått ut till prenumeranterna, så tidningsbunt, som beslagtogs, blev skälligen mager.

Modig salva

Så här modigt skrev Säfstrand om nazisterna, som vid denna tidpunkt hade sina största framgångsdagar:

"Det tyska 'skyddet' går ut på att nazifiera hela Norden. Och sedan kommer Skandinavien att som Nordmark – alldeles som det forna Österrike, som nu kallas Ostmark – bli ingenting annat än en tysk provins. Allt vackert tal

från tyskt håll om frihet och självständighet har visat sig tillräckligt med tillfällen att se vad det är värt. Vi har ingenting annat att göra än att hålla oss beredda att möta våld mot våld, varifrån det än kommer."

Ministerbrev

Säfstrand var en fysiskt liten man, men han dagtogs aldrig med sin uppfattning. Efter beslaget fick han ett brev från kommunikationsminister Andersson i Råsjön, liberal som Säfstrand, med beklagande av att RSK drabbats av beslag. "Men jag finner nog att artikeln friliga var ganska pepprad", skrev statsrådet.

Mot grundlagen

Även postgeneralen Anders Örne lät höra av sig. Han menade att grundlagen missbrukats genom konfiskationen. "De manliga och rikliga ord som yttats äro fakta, som ej kunna vederläggas", skrev Örne.

Blev 102 år

Säfstrand blev känd inte bara som tyskarnas och nazisternas obegripliga vederkare utan även som de svenska småbrukarnas främsta vapenbärare och "den politiska klockaren i Hörby", ett kallelse, som han som tidningsman inte hade något emot.

Mellerska Skåne, som Säfstrand startat 1911, lades ned 1986. Själva förutades den förgångna polisten och maskinisterna ett längre liv. Han gick bort i maj 1974, nära 102 år gammal. HENRY HOLM

Beslagtagn

I slutet av februari 1942 blev Mellersta Skåne, "Mellerstans", beslagtagn av regeringen för innehåll i en ledare, som inte skredde orden mot nazisterna. På sätt och vis blev det en stor dag för Säfstrand.

Tryckfrihetsombud i Hörby var landsfiskal Einar Hartlow, som efter order från Stockholm sände ut ett par fjärdingsmän för att på officinen konfiskera vad som fanns kvar att konfiskera av upplagan. De flesta av de sextusen exemplaren hade ju redan gått ut till prenumeranterna, så tidningsbunt, som beslagtogs, blev skälligen mager.

Modig salva

Så här modigt skrev Säfstrand om nazisterna, som vid denna tidpunkt hade sina största framgångsdagar: "Det tyska 'skyddet' går ut på att nazifiera hela Norden. Och sedan kommer Skandinavien att som Nordmark – alldeles som det forna Österrike, som nu kallas Ostmark – bli ingenting annat än en tysk provins. Allt vackert tal

FÖR 40 ÅR SEDAN:

Msk vågade säga sanningen — då blev den beslagtagnen!

HÖRBY Fredagen den sjätte mars 1942 kom Mellersta Skåne ut precis som vanligt. Det var brinnande krig, våra grannländer Danmark och Norge var ockuperade av tyskarna. Hemmanazisterna hade vind i seglen. "Der Füh-

rer skulle rädda vårt land från ryssarna och socialismen". Hitler fick fler och fler anhängare, både inom officerskåren och bland de skånska bönderna, som trodde de skulle få bättre betalt för sina produkter om Tysk-

land gick segrande ur kriget. Få vågade slå mot Hitler och nazismen. Mellersta Skåne vågade. Så hårt att Mellersta Skåne den 6 mars 1942 beslagtogs. I dagarna för fyrtio år sedan.

Det var dåvarande chefredaktören Ivar Säfstrands penna som fick justitieministern att vidta denna åtgärd.

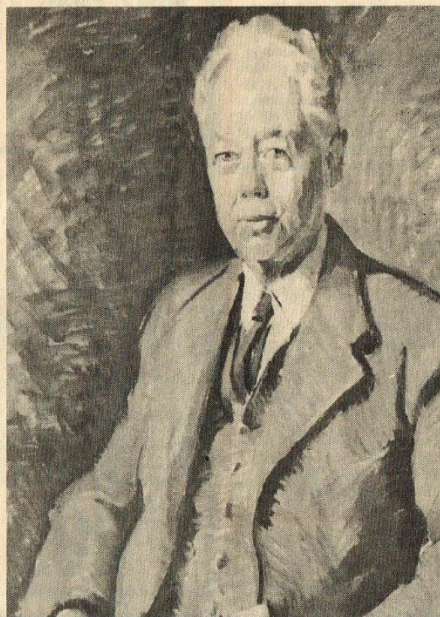
Men även om tidningen blev beslagtagnen, var det många som kunde läsa dagens ledare, betitlad "Snaran ådrages även i Danmark". (Den finns återgiven här intill).

För det var först på kvällen, som myndigheten slog till och då hade tidningen redan varit ute några timmar.

Men låt Ivar Säfstrand själv berätta. Ur hans skrift "Ur minnet" har vi hämtat följande:

"Inom pressen var de av Torsten Kreuger ägda Stockholms-Tidningen och Aftonbladet så tyskvänliga att de stod nazisterna nära. Här i Skåne höll sig Helsingborgs Dagblad, Nordvästra Skånes Tidningar och Norra Skåne på samma linje, och Skånska Dagbladet stod inte långt därifrån. T.o.m. Arbetet vågade inte säga ett hårt ord om Hitler. Övriga skånska tidningar voro rena vita plåstret.

Endast Mellersta Skåne vågade säga sanningen om

även tyska legationen i Stockholm hade lagt märke till Mellersta Skånes hållning gentemot Nazityskland och följt dess ledare dag för dag. Och samma dag, som detta nummer av tidningen utkommit, blev den konfiskerad, antagligen på anmälan från tyskarna. Ett par dagar efteråt skrev jag till Rasjön, som var kommunikationsminister och frågade hur han kunnat medverka till konfiskationsbeslutet. Rasjön svarade:

Arade Broder.

Beklagar att Du drabbats av ett beslag, men jag finner nog att artikeln i fråga var ganska pepprad. Uppgiften om behandlingen av dansken la Cour lär heller inte vara riktig, varför angreppet på tyskarna i detta sammanhang ansågs särskilt försvarande. Jag har nog varit betänksam mot beslagen av tidningar och böcker i flera fall, men jag måste säga att Du i det nu aktuella fallet varit litet för långt ute.

Med hälsning, Din tillgiv-

ne.

Gustaf Andersson.

Ett helt annat omdöme

om ledaren fick jag från postgeneralen Anders Örne, som hört talas om beslaget och bad att få ett urklipp ur Mellersta Skåne med den "brottsliga" ledaren. Brevet här nedan:

Herr Chefredaktör

Jag är mycket tacksam för att ha fått del av de översända tidningsnumren samt av det i brev inneslutna tidningsurklippet. De manliga och riktiga ord som yttrats äro fakta, som ej kunna vederläggas. Det är naturligtvis därför åtgärden påkallats. Hade artikeln byggts på felaktiga uppgifter, skulle det ju ha varit lätt att vederlägga den. Nu är den ovederlägglig och därför skall grundlagen missbrukas. En indragning av tryckalster under dessa förhållanden blir liktydig med ett mycket högt sedebetyg åt den ansvarige utgivaren.

Jag skall under hand delge en del intresserade personer vad som förekommit och hoppas att det inträffade skall komma att bli en ny spik i indragningsmakens likkista.

Med största högaktning
Anders Örne "

Mellersta Skåne.

Nr 102 Lördagen den 5 Maj 1945

Danmark fritt.

Tysk kapitulation i Holland, nordvästra Tyskland och Danmark. Ny dansk regering bildas.

Fältmarskalk Montgomery meddelade på fredagskvällen, att alla tyska styrkor i Holland, Danmark och nordvästra Tyskland, inklusive Helgoland och de Friesiska öarna kapitulert till 21. armégruppen. General Eisenhower meddelade, att allt motstånd upphört i nordvästra Tyskland. Kapitulationen träder i kraft lördagen den 5 maj kl. 6, engelsk tid.

En frontkorrespondent meddelade i en radiouttalandning att över en miljon tyskar beröras av kapitulationen på fältmarskalk Montgomerys front. Det är den största masskapitulationen sedan vapenstillståndet 1918.

Kapitulationsöverenskommelsen kom till stånd

Det är tur att alla kycklingar i reden inte kacklar på samma sätt.

Med stor respekt! Göran Persson 2025.